

PL

PL

PL

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 15.11.2010
KOM(2010) 636 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020:
Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier**

{SEK(2010) 1323}
{SEK(2010) 1324}

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020:
Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier**

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Cele i działania.....	4
2.1.	Obszary działania.....	6
2.2.	Realizacja strategii.....	11
3.	Podsumowanie.....	13

1. WPROWADZENIE

Jedna na sześć osób w Unii Europejskiej jest niepełnosprawna¹, w stopniu od lekkiego do znacznego, co oznacza, że około 80 mln Europejczyków często nie ma możliwości pełnego uczestniczenia w życiu społecznym i gospodarczym z powodu barier związanych ze środowiskiem i z postawami ich otoczenia. Wskaźnik ubóstwa osób niepełnosprawnych jest o 70% wyższy od średniej², także z powodu ograniczonego dostępu do zatrudnienia.

Ponad jedna trzecia osób w wieku powyżej 75 lat dotknięta jest niepełnosprawnością ograniczającą w pewnym stopniu ich możliwości, a w przypadku ponad 20 % ograniczenia te są znaczne³. Ponadto liczba tych osób zwiększy się wraz ze starzeniem się społeczeństwa UE.

Na Unii Europejskiej i państwach członkowskich spoczywa odpowiedzialność za poprawę społecznej i ekonomicznej sytuacji osób niepełnosprawnych.

- Artykuł 1 Karty Praw Podstawowych UE (zwanej dalej „Kartą”) stanowi, że: „Godność człowieka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona.” Artykuł 26 stanowi: „Unia uznaje i szanuje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności.” Ponadto art. 21 zakazuje wszelkiej dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność.
- W Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej zawarty został wymóg zwalczania przez Unię przy określaniu i realizacji jej polityk i działań wszelkiej dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność (art. 10) oraz możliwość dostosowywania w tym celu prawodawstwa Unii (art. 19).
- Konwencja praw osób niepełnosprawnych ONZ (zwana dalej „Konwencją ONZ”), będąca pierwszym prawnie wiążącym instrumentem w zakresie praw człowieka, którego stronami są UE i jej państwa członkowskie, wkrótce obowiązywać będzie w całej UE⁴. Konwencja ONZ zobowiązuje Państwa Strony do ochrony wszystkich praw człowieka i praw podstawowych osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z Konwencją ONZ do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym, na równych zasadach z innymi osobami.

¹ Moduł ad hoc badania aktywności ekonomicznej ludności UE w zakresie zatrudnienia osób niepełnosprawnych (EU Labour Force Survey ad hoc module on employment of disabled people - LFS AHM), 2002.

² Europejskie badanie warunków życia ludności (EU Statistics on Income and Living Conditions: EU-SILC), 2004 r.

³ LFS AHM i EU-SILC 2007.

⁴ Została ona uzgodniona i podpisana przez wszystkie państwa członkowskie oraz przez UE w 2007 r. W październiku 2010 r. ratyfikowało ją 16 państw członkowskich (BE, CZ, DK, DE, ES, FR, IT, LV, LT, HU, AT, PT, SI, SK, SE, UK), a pozostałe są w trakcie ratyfikacji. Konwencja ONZ będzie obowiązywać UE i stanowić część porządku prawnego UE.

Komisja wraz z państwami członkowskimi będzie się starać o znoszenie przeszkód na drodze do Europy bez barier, przyjmując nowe rezolucje Parlamentu Europejskiego i Rady⁵. Niniejsza strategia określa ramy działania na poziomie europejskim oraz działań krajowych w odniesieniu do odmiennych sytuacji niepełnosprawnych mężczyzn, kobiet i dzieci.

Pełny udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym ma zasadnicze znaczenie dla powodzenia unijnej strategii „Europa 2020”⁶ na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Budowa społeczeństwa zapewniającego pełne włączenie społeczne przynosi także nowe możliwości rozwoju rynku i stymuluje innowacyjność. Ze względu na rosnącą liczbę konsumentów w starszym wieku argumenty ekonomiczne przemawiają za udostępnieniem usług i produktów dla wszystkich. Na przykład europejski rynek urządzeń wspomagających, którego roczna wartość szacowana jest na ponad 30 mld EUR⁷, nadal jest rozdrobniony, a dostępne urządzenia są drogie. Ramy polityczne i prawne, podobnie jak rozwijane produkty i usługi, nie odzwierciedlają odpowiednio potrzeb osób niepełnosprawnych. Wiele towarów, usług, a także budynków nadal nie jest dostatecznie dostępnych.

Kryzys gospodarczy negatywnie wpłynął na sytuację osób niepełnosprawnych i sprawił, że konieczne stało się szybkie podjęcie działań. Celem niniejszej strategii jest poprawa jakości życia poszczególnych osób oraz odniesienie korzyści przez społeczeństwo i gospodarkę bez powodowania zbędnych obciążeń dla przemysłu i administracji.

2. CELE I DZIAŁANIA

Ogólnym celem strategii jest zwiększenie możliwości osób niepełnosprawnych, tak aby mogły one w pełni korzystać ze swoich praw i uczestniczyć w życiu społecznym oraz w europejskiej gospodarce, zwłaszcza dzięki jednolitemu rynkowi. Osiągnięcie tych celów i skuteczne wprowadzenie w życie Konwencji ONZ w całej UE wymaga spójnych działań. Niniejsza strategia określa działania, które na poziomie UE mają uzupełniać działania krajowe i wyznacza mechanizmy⁸ potrzebne do wdrożenia Konwencji ONZ na poziomie Unii Europejskiej, także w obrębie instytucji UE. Strategia określa także wsparcie jakiego wymagają dotacje, badania naukowe, kampanie informacyjne, opracowywanie statystyk i gromadzenie danych.

Eliminowanie barier znajduje się w centrum strategii⁹. Komisja określiła osiem podstawowych obszarów działania: **Dostępność, Uczestnictwo, Równość, Zatrudnienie, Kształcenie i szkolenie, Ochrona socjalna, Zdrowie i Działania zewnętrzne**. Dla każdego obszaru określono najważniejsze działania oraz nadrzędny cel na poziomie UE opisany w ramce. Powyższe obszary wybrano ze względu na ich potencjał dla osiągnięcia ogólnych celów strategii i Konwencji ONZ, powiązanych dokumentów politycznych instytucji UE oraz Rady Europy, a także wyników planu działania UE na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2003–2010 i konsultacji z państwami członkowskimi, zainteresowanymi stronami i obywatelami. Przywoływane działania na poziomie krajowym mają na celu uzupełnianie

⁵ Rezolucje Rady SOC 375 z 2 czerwca 2010 r. oraz 2008/C 75/01 i rezolucja Parlamentu Europejskiego B6-0194/2009, P6_TA(2009)0334.

⁶ COM(2010) 2020

⁷ Deloitte & Touche: Dostęp do urządzeń wspomagających w UE, 2003 oraz Badania BCC, 2008.

⁸ Artykuł 33 Konwencji ONZ.

⁹ Zgodnie z Eurobarometrem 2006 91 % respondentów uważa, że większe środki powinny być przeznaczane na eliminowanie fizycznych przeszkód dla osób niepełnosprawnych.

działania na poziomie UE, a nie objęcie wszystkich krajowych zobowiązań wynikających z Konwencji ONZ. Komisja będzie poprawiać sytuację osób niepełnosprawnych także poprzez swój projekt przewodni: strategię Europa 2020 oraz ponowne uruchomienie jednolitego rynku.

2.1. Obszary działania

1 — Dostępność

„Dostępność” oznacza, że osoby niepełnosprawne mają dostęp, na równych prawach z innymi, do środowiska fizycznego, transportu, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych (TIK) oraz pozostałych obiektów i usług. We wszystkich tych obszarach nadal istnieją znaczne bariery. Dla przykładu w UE-27 jedynie 5 % stron internetowych w pełni odpowiada standardom dostępności sieci, nieco więcej jest dostępnych częściowo. Wielu nadawców telewizyjnych nadal emituje jedynie niewiele programów opatrzonych napisami lub komentarzem dla niesłyszących¹⁰.

Dostępność jest warunkiem wstępnym uczestniczenia w życiu społecznym i gospodarczym, ale przed UE nadal długa droga do jej osiągnięcia. Komisja proponuje zastosowanie instrumentów prawnych i innych, takich jak standaryzacja, w celu zwiększenia dostępności budynków, transportu i TIK, zgodnie z projektami przewodnimi: Europejską agendą cyfrową i Unią innowacji. Zgodnie z zasadami inteligentniejszego stanowienia prawa Komisja przeanalizuje korzyści związane z przyjęciem środków prawnych zapewniających dostępność produktów i usług, w tym środków zwiększających stosowanie zamówień publicznych, które wykazały swoją skuteczność w USA¹¹. Spowoduje to włączenie problematyki dostępności i „projektowania dla wszystkich” do programów kształcenia i szkolenia w odpowiednich sektorach. Pobudzi to także rozwój ogólnounijnego rynku urządzeń wspomagających. Po dalszych konsultacjach z państwami członkowskimi i innymi zainteresowanymi stronami Komisja rozważy przedstawienie w 2012 r. „Europejskiego aktu w sprawie dostępności” (ang. European Accessibility Act). Mógłby on obejmować opracowanie specyficznych norm dla poszczególnych sektorów, które w znaczny sposób poprawiłyby funkcjonowanie wewnętrznego rynku dostępnych produktów i usług.

Działanie UE będzie wspierać i uzupełniać krajowe działania na rzecz zapewniania dostępności i usuwania istniejących barier oraz poprawy dostępu do szerokiego asortymentu urządzeń wspomagających.

Zapewnienie dostępności towarów, usług, także publicznych, oraz urządzeń wspomagających dla osób niepełnosprawnych.

2 — Uczestnictwo

Nadal wiele przeszkód uniemożliwia osobom niepełnosprawnym pełne korzystanie z praw podstawowych – w tym praw obywateli Unii – i ogranicza ich udział w życiu społecznym na równych z innymi prawach. Do praw tych należy prawo do swobodnego przemieszczania się, wyboru miejsca i stylu życia oraz pełnego dostępu do kultury, rekreacji i sportu. Na przykład osoba o stwierdzonej niepełnosprawności przeprowadzająca się do innego państwa UE może stracić dostęp do krajowych świadczeń, takich jak bezpłatne lub ulgowe korzystanie z komunikacji publicznej.

Komisja podejmie działania w celu:

¹⁰ KE (2007), SEC(2007) 1469, s. 7.

¹¹ Dział 508 „Rehabilitation Act” i „Architectural Barriers Act”.

- pokonania przeszkód w korzystaniu z praw przysługujących osobom niepełnosprawnym jako jednostkom, konsumentom, uczniom, uczestnikom życia gospodarczego i politycznego; pokonania problemów związanych z mobilnością w obrębie Unii i upowszechniania stosowania europejskiego modelu karty parkingowej dla niepełnosprawnych;
- działania na rzecz przechodzenia od instytucjonalnych do środowiskowych systemów opieki poprzez: wykorzystywanie funduszy strukturalnych oraz Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich dla wspierania rozwijania środowiskowych systemów opieki i zwiększania w społeczeństwie wiedzy na temat sytuacji osób niepełnosprawnych żyjących w domach opieki, w szczególności dzieci i osób starszych;
- poprawy dostępności organizacji sportowych, hobbystycznych, kulturalnych i rekreacyjnych, ich działalności, imprez, lokali, produktów i usług, także audiowizualnych; upowszechniania uczestnictwa w wydarzeniach sportowych i organizowania tego rodzaju imprez dla osób niepełnosprawnych; badania możliwości ułatwienia stosowania języka migowego i alfabetu Braille'a w komunikowaniu się z instytucjami UE; poprawienia dostępności procesu głosowania, aby ułatwić korzystanie z praw wyborczych obywateli UE; usprawnienia transgranicznego przesyłania dzieł chronionych prawem autorskim w dostępnych formatach; promowania wykorzystywania możliwości odstępstw przewidzianych w dyrektywie w sprawie praw autorskich¹².

Działanie UE będzie wspierać działania krajowe w celu:

- przejścia od instytucjonalnych do środowiskowych systemów opieki, w tym także z wykorzystaniem funduszy strukturalnych i Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w zakresie szkolenia pracowników i dostosowywania infrastruktury socjalnej, rozwijania systemów finansowania osobistej opieki, zapewniania odpowiednich warunków pracy zawodowych opiekunów, wsparcia dla rodzin i nieformalnych opiekunów;
- zapewnienia dostępności organizacji sportowych, hobbystycznych, kulturalnych i rekreacyjnych i ich działań oraz wykorzystania możliwości odstępstw przewidzianych w dyrektywie w sprawie praw autorskich.

Osiągnięcie pełnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym poprzez:

- umożliwienie im korzystania ze wszystkich korzyści płynących z obywatelstwa UE;
- usunięcie barier administracyjnych i wynikających z postaw społecznych w celu osiągnięcia pełnego udziału w życiu społecznym na równych prawach;
- zapewnienie usług środowiskowych wysokiej jakości, w tym także dostępu do osobistej opieki.

3 — Równość

¹² Dyrektywa 2001/29/WE. Protokół ustaleń zainteresowanych stron podpisany dnia 14.9.2009 r.

Ponad połowa Europejczyków uważa, że dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność lub wiek jest powszechnie obecna w UE¹³. Zgodnie z art. 1, 21 i 26 Karty UE oraz art. 10 i 19 TFUE Komisja będzie działać na rzecz równego traktowania osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem dwutorowego podejścia.. Obejmuje ono wykorzystanie istniejących przepisów UE, aby zapewnić ochronę przed dyskryminacją, oraz wprowadzenie w życie aktywnej polityki zwalczania dyskryminacji i promowanie w polityce UE równości szans. Komisja będzie także zwracać uwagę na skumulowany wpływ dyskryminacji, której osoby niepełnosprawne doświadczać mogą w z innych względów, takich jak narodowość, wiek, rasa lub przynależność etniczna, płeć, religia lub przekonania oraz orientacja seksualna.

Komisja zagwarantuje także pełne wprowadzenie w życie dyrektywy 2000/78/WE¹⁴ zakazującej dyskryminacji w dziedzinie zatrudnienia. Poprzez kampanie informacyjne na poziomie UE i krajowym Komisja będzie działać na rzecz różnorodności i zwalczania dyskryminacji, a także wspierać działania organizacji pozarządowych aktywnych w tej dziedzinie na poziomie UE.

Działanie UE będzie wspierać i uzupełniać polityki i programy krajowe na rzecz równości, przyczyniając się na przykład do uzyskiwania zgodności prawodawstwa państw członkowskich z Konwencją ONZ.

Wyeliminowanie w UE dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność.
--

4 — Zatrudnienie

Dobra praca gwarantuje niezależność ekonomiczną, pobudza do osobistych osiągnięć i stanowi najlepszą ochronę przed biedą. Poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi jednak tylko około 50 %¹⁵. Aby osiągnąć cele UE w zakresie wzrostu gospodarczego więcej osób niepełnosprawnych musi pracować w ramach wolnego rynku pracy i uzyskiwać dochody. Komisja wykorzysta pełny potencjał strategii „Europa 2020” i Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia, oferując państwom członkowskim analizy, wytyczne polityczne, wymianę informacji i inne wsparcie. Poprawi ona stan wiedzy na temat sytuacji zatrudnienia niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn, określi istniejące wyzwania i zaproponuje rozwiązania. Komisja zwróci szczególną uwagę na sytuację młodych osób niepełnosprawnych w momencie ich przechodzenia od kształcenia do zatrudnienia. Zajmie się ona kwestią mobilności w ramach tego samego zawodu, na wolnym rynku pracy oraz w warsztatach pracy chronionej, poprzez wymianę informacji i wzajemne uczenie się. We współpracy z partnerami społecznymi Komisja podejmie także zagadnienie samozatrudnienia i dobrej jakości miejsc pracy, w takich aspektach jak warunki pracy i rozwój kariery. Komisja zintensyfikuje swoje wsparcie dla inicjatyw wolontariuszy promujących zarządzanie różnorodnością w miejscu pracy, takich jak karty różnorodności podpisywane przez pracodawców i Inicjatywę na rzecz przedsiębiorczości społecznej.

Działanie UE będzie wspierać działania krajowe w celu: analizowania sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy; walki z postawami i pułapkami związanymi z korzystaniem ze świadczeń, które zniechęcają osoby niepełnosprawne do wchodzenia na rynek pracy; pomocy w integracji na rynku pracy dzięki wykorzystaniu Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS); rozwijania aktywnej polityki rynku pracy; zwiększania

¹³ Eurobarometr, badanie specjalne 317:

¹⁴ Dyrektywa Rady 2000/78/WE (Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16).

¹⁵ LFS, AHM, 2002

dostępności miejsc pracy; rozwijania usług w dziedzinie zatrudnienia, wspierania struktur i szkoleń w miejscu pracy; promowania korzystania z ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych¹⁶, które umożliwia przyznawanie pomocy państwa bez wcześniejszego powiadamiania Komisji.

Umożliwienie znacznie większej liczbie osób niepełnosprawnych zarabiania na życie na wolnym rynku pracy.

5 — Kształcenie i szkolenie

W grupie wiekowej 16-19 lat nie kształcą się 37 % osób o znacznie ograniczonych możliwościach i 25 % ograniczonych w pewnym stopniu wobec 17 % osób w pełni sprawnych¹⁷. Dostęp do głównego nurtu edukacji dla dzieci o znacznym stopniu niepełnosprawności jest trudny i często podlegają one segregacji. Osoby niepełnosprawne, a w szczególności dzieci, muszą być w odpowiedni sposób integrowane w ogólnym systemie edukacyjnym i w ich najlepszym interesie leży zapewnienie im indywidualnego wsparcia. W pełni respektując odpowiedzialność państw członkowskich w zakresie treści nauczania i organizacji systemu edukacyjnego, Komisja wspierać będzie dążenie do osiągnięcia wysokiej jakości kształcenia i szkolenia zapewniającego włączenie społeczne w ramach inicjatywy „Mobilna młodzież”. Komisja zwiększać będzie wiedzę o poziomach kształcenia i możliwościach dla osób niepełnosprawnych oraz mobilność tych osób, ułatwiając im uczestnictwo w programie „Uczenie się przez całe życie”.

Działanie UE będzie wspierać krajowe wysiłki poprzez ET 2020: strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia¹⁸, na rzecz usuwania barier prawnych i administracyjnych stojących na drodze osób niepełnosprawnych w dostępie do ogólnych systemów kształcenia i szkolenia przez całe życie; wspierać w odpowiednim czasie kształcenie dla wszystkich i zindywidualizowane uczenie się oraz wczesną identyfikację osób o szczególnych potrzebach; zapewniać odpowiednie szkolenie i wsparcie osobom zajmującym się kształceniem na wszystkich poziomach i przygotowywać sprawozdania na temat poziomu udziału w kształceniu oraz jego wyników.

Upowszechnienie otwartego dla wszystkich kształcenia i uczenia się przez całe życie dla niepełnosprawnych uczniów i studentów.

6 – Ochrona socjalna

Mniejsze uczestnictwo w ogólnym kształceniu oraz w rynku pracy doprowadziło do nierówności w poziomie dochodów oraz do zjawisk takich jak bieda osób niepełnosprawnych, wykluczenie społeczne i izolacja. Niepełnosprawni muszą mieć możliwość korzystania z systemów ochrony socjalnej i programów ograniczania ubóstwa, do pomocy w obszarach niepełnosprawności, mieszkalnictwa socjalnego i innych usług zwiększających ich możliwości, a także programów emerytalnych i rentowych. Komisja zajmie się tymi zagadnieniami wykorzystując Europejski program walki z ubóstwem. Oceni ona odpowiedniość i trwałość systemów ochrony socjalnej i wsparcia z EFS. W pełni respektując kompetencje państw członkowskich, UE wspierać będzie krajowe działania na rzecz jakości i

¹⁶ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 (Dz.U. L 214 z 9.8.2008, s. 3).

¹⁷ LFS, AHM, 2002

¹⁸ Konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 w sprawie ET 2020 (Dz.U. C 119, z 28.5.2009, s. 2).

trwałości systemów ochrony socjalnej osób niepełnosprawnych, zwłaszcza poprzez wymianę praktyk i wzajemne uczenie się.

Działanie na rzecz godnych warunków życia osób niepełnosprawnych.

7 — Zdrowie

Osoby niepełnosprawne mają ograniczony dostęp do świadczeń zdrowotnych, w tym do rutynowego leczenia, co prowadzi do niezwiązanych z niepełnosprawnością nierówności dotyczących zdrowia. Osoby niepełnosprawne mają prawo do równego dostępu do opieki zdrowotnej, w tym do prewencji, oraz do specjalnych świadczeń zdrowotnych i rehabilitacyjnych wysokiej jakości i w dostępnych cenach, w których uwzględniane są ich potrzeby, także te związane z płcią. Zapewnienie dostępu jest przede wszystkim zadaniem państw członkowskich, które są odpowiedzialne za organizowanie i zapewnianie świadczeń zdrowotnych i opieki medycznej. Komisja będzie wspierać rozwój polityki na rzecz równego dostępu do opieki zdrowotnej, w tym świadczeń zdrowotnych i rehabilitacyjnych wysokiej jakości przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych. Realizując politykę zapobiegającą nierównościom w obszarze zdrowia, Komisja będzie zwracać szczególną uwagę na osoby niepełnosprawne; będzie także wspierać działania w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, aby zmniejszać ryzyko niepełnosprawności będącej wynikiem pracy zawodowej i ułatwić ponowną integrację niepełnosprawnych pracowników¹⁹; oraz działać na rzecz zapobiegania temu ryzyku.

Działanie UE będzie wspierać krajowe działania na rzecz zapewnienia dostępnych, niedyskryminacyjnych świadczeń i infrastruktury zdrowotnej; upowszechniania wiedzy o niepełnosprawności na uczelniach medycznych oraz w programach nauczania kierunków medycznych; zapewniania odpowiednich świadczeń rehabilitacyjnych; upowszechniania świadczeń w zakresie zdrowia psychicznego i działanie na rzecz rozwijania usług wczesnej interwencji i oceny potrzeb.

Zwiększenie równego dostępu osób niepełnosprawnych do świadczeń zdrowotnych i powiązanych usług.

8 — Działania zewnętrzne

UE i państwa członkowskie powinny promować prawa osób niepełnosprawnych w ramach swoich działań zewnętrznych, w tym rozszerzania UE oraz programów sąsiedztwa i rozwoju. W odpowiednich obszarach Komisja, w szerszym kontekście działań na rzecz niedyskryminacji, podkreślać będzie w działaniach zewnętrznych UE, że zagadnienie niepełnosprawności jest zagadnieniem z obszaru z praw człowieka; upowszechniać znajomość Konwencji ONZ i wiedzę o potrzebach osób niepełnosprawnych, w tym dostępności w dziedzinach pomocy kryzysowej i humanitarnej; doskonalić sieć korespondentów ds. niepełnosprawności, zwiększając świadomość zagadnień związanych z niepełnosprawnością w delegaturach UE; sprawić, by kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące dokonywały postępów w upowszechnianiu praw osób niepełnosprawnych, a instrumenty finansowe pomocy przedakcesyjnej używane były do poprawy ich sytuacji.

Działanie UE będzie wspierać i uzupełniać krajowe inicjatywy dotyczące niepełnosprawności w dialogu z państwami trzecimi i w odpowiednich przypadkach łączyć niepełnosprawność i

¹⁹ Strategia UE w dziedzinie zdrowia i bezpieczeństwa w pracy 2007-2012 - COM(2007) 62

realizację Konwencji ONZ, uwzględniając zobowiązania podjęte w Akrze odnoszące się do skuteczności pomocy. Doprowadzi to do uzgodnienia stanowisk i zaangażowania w zagadnienia dotyczące niepełnosprawności na forum międzynarodowym (ONZ, Rada Europy, OECD).

Promowanie praw osób niepełnosprawnych w ramach działań zewnętrznych UE.

2.2. Realizacja strategii

Strategia wymaga wspólnego i odnowionego zaangażowania instytucji UE i wszystkich państw członkowskich. Działanie w wymienionych powyżej głównych obszarach muszą być wspierane z użyciem następujących ogólnych instrumentów:

1 — Podnoszenie świadomości

Komisja będzie podejmować starania aby zagwarantować, że osoby niepełnosprawne znają przysługujące im prawa, zwracając szczególną uwagę na dostępność materiałów i kanałów informacyjnych. Będzie ona upowszechniać koncepcję „projektowania dla wszystkich” w odniesieniu do produktów, usług i środowiska.

Działanie UE będzie wspierać i uzupełniać krajowe kampanie świadomości społecznej w zakresie możliwości i wkładu osób niepełnosprawnych oraz promować wymianę dobrych praktyk w ramach grupy wysokiego szczebla ds. niepełnosprawności (DHLG).

Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie niepełnosprawności i wiedzy osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i sposobach ich egzekwowania.

2 — Wsparcie finansowe

Komisja będzie dążyć do zagwarantowania, że programy UE w obszarach polityki istotnych dla osób niepełnosprawnych zawierają możliwości finansowania, na przykład programów badawczych. Koszt działań podejmowanych w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym udziału w programach UE powinien być kwalifikowalny do zwrotu. Unijne instrumenty finansowania, a w szczególności Fundusze Strukturalne, muszą być stosowane w dostępny i niedyskryminacyjny sposób.

Działanie UE będzie wspierać i uzupełniać krajowe wysiłki na rzecz osób niepełnosprawnych i zwalczać dyskryminację poprzez finansowanie w ramach głównego nurtu, właściwe stosowanie art. 16 rozporządzenia ogólnego w sprawie funduszy strukturalnych²⁰ oraz zwiększanie wymogów dotyczących dostępności zamówień publicznych. Wszystkie środki powinny być wprowadzane w życie zgodnie z europejskim prawem konkurencji, w szczególności przepisami dotyczącymi pomocy państwa.

Optymalizowanie wykorzystania instrumentów finansowania UE na rzecz dostępności i niedyskryminacji oraz zwiększenie widoczności możliwości finansowania związanych z niepełnosprawnością w programach po 2013 r.

3 — Gromadzenie statystyk i danych oraz monitorowanie

²⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 25).

Komisja będzie działać na rzecz usprawnienia przepływu informacji na temat niepełnosprawności gromadzonej w ramach badań społecznych UE (Europejskie badanie warunków życia ludności, moduł ad hoc badania aktywności ekonomicznej ludności, europejskie badanie zdrowia), opracowania specjalnego badania dotyczącego przeszkód w integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz przedstawienia zestawu wskaźników służących monitorowaniu ich sytuacji w odniesieniu do najważniejszych celów strategii „Europa 2020” (kształcenie, zatrudnienie i ograniczenie ubóstwa). O udział w tych pracach poprzez gromadzenie danych oraz prowadzenie badań naukowych i analiz zwrócono się do Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej w ramach jej mandatu.

Komisja opracuje także narzędzie internetowe umożliwiające przegląd praktycznych działań i prawodawstwa służącego wprowadzaniu w życie Konwencji ONZ.

Działanie UE będzie wspierać i uzupełniać krajowe działania w ramach gromadzenia statystyk i innych danych, zawierających informacje o barierach uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługujących im praw.

Uzupełnianie gromadzenia okresowych danych statystycznych dotyczących niepełnosprawności w celu monitorowania sytuacji osób niepełnosprawnych.
--

4 — Mechanizmy wymagane w Konwencji ONZ

Ramy zarządzania określone w art. 33 Konwencji ONZ (punkty koordynacji, mechanizm koordynowania, niezależny mechanizm i udział osób niepełnosprawnych i ich organizacji) muszą zostać wprowadzone na dwóch poziomach: w państwach członkowskich, w ramach wielu polityk UE oraz w instytucjach UE. Na poziomie UE w oparciu o istniejącą strukturę stworzone zostaną mechanizmy koordynowania zarówno pomiędzy służbami Komisji a instytucjami UE, jak i pomiędzy UE a państwami członkowskimi. Wprowadzanie w życie niniejszej strategii oraz Konwencji ONZ będzie regularnie dyskutowane w ramach grupy wysokiego szczebla ds. niepełnosprawności z udziałem przedstawicieli państw członkowskich oraz ich krajowych punktów koordynacji, Komisji, osób niepełnosprawnych i ich organizacji oraz innych zainteresowanych stron. Grupa nadal przygotowywać będzie sprawozdania okresowe na nieformalne spotkania ministrów.

Ustanowione zostaną także ramy monitorowania obejmujące jeden lub więcej niezależnych mechanizmów w celu wspierania, ochrony i monitorowania wprowadzania w życie Konwencji ONZ. Po zawarciu Konwencji ONZ i przeanalizowaniu możliwej roli niektórych organów i instytucji Komisja proponuje ramy zarządzania bez zbędnych obciążeń administracyjnych w celu ułatwienia wprowadzania w życie w Europie Konwencji ONZ.

Z końcem 2013 r. Komisja przedstawi sprawozdanie z postępów osiągniętych dzięki niniejszej strategii, obejmujących realizację działań, postęp na poziomie krajowym i sprawozdanie UE dla Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych²¹. Komisja będzie wykorzystywać gromadzone dane statystyczne i inne dane do zilustrowania zmian w różnicach między sytuacją osób niepełnosprawnych a reszty społeczeństwa oraz do ustanawiania wskaźników związanych z niepełnosprawnością, powiązanych z celami strategii „Europa 2020” w zakresie kształcenia, zatrudnienia i ograniczania ubóstwa. Pozwoli to na rewizję strategii i działań. Kolejne sprawozdanie przewidziane jest na 2016 r.

²¹ Artykuły 35 i 36 Konwencji ONZ.

3. PODSUMOWANIE

Celem niniejszej strategii jest wykorzystanie połączonego potencjału Karty Praw Podstawowych UE, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Konwencji ONZ oraz pełne wykorzystanie strategii „Europa 2020” i jej instrumentów. Inicjuje ona proces zwiększania możliwości osób niepełnosprawnych, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, na równych z innymi zasadach. Wraz ze starzeniem się populacji Europy działania te będą miały wymierny wpływ na jakość życia coraz większej części społeczeństwa. Strategia stanowi adresowane do instytucji UE i państw członkowskich wezwanie do wspólnego działania w jej ramach na rzecz budowania dla wszystkich Europy bez barier.